



סילבוס - תוכנית הוראה לקורס מבט פמיניסטי על נשים במזרח התיכון

ד"ר אבתסאם ברכאת | התכנית ללימודי מגדר

מס הקורס | 279700-01

Feminist Perspective on Women in the Middle East

שוג הקורס:	שעור (שיעור, תרגיל, סמינר, סדנה, מעבדה וכד')
היקף נ"ז:	2
שנת לימודים:	תשפ"ו
סמסטר:	א
יום ושעה	יום ו 12:00
שעת קבלה:	
מייל מרצה:	Ebtesam.Barakat@biu.ac.il
קישור לאתר מודל:	



תיאור הקורס ותוצרי למידה

תקציר הקורס (להרחבה)

הקורס עוסק במבט פמיניסטי על קבוצות נשים מגוונות במזרח התיכון. נקודת המוצא של הקורס הוא שנשים אינן מקשה אחת, ונשים פועלות בהקשרים שונים ומגוונים במטרה לקדם את עצמן במובנים שונים. הנושאים העיקריים הנלמדים בקורס: מיניות ופטריארכיה, מגדר ומרחב – פרטי וציבורי, נשים ועבודה, נשים ודת מגדר כח והתנגדות.

תוצרי הלמידה (להרחבה)

1. ידע

1. הלומדים.ות יבינו את המיקומים השונים (כלכליים, דתיים, פוליטיים, חברתיים וגיאוגרפיים) המשפיעים על מעמד הנשים במזרח התיכון.
2. הלומדים.ות יגדירו מושגים חשובים בתיאוריות פמיניסטיות שונות.
3. הלומדים.ות יכתבו דוחות קריאה המסתמכים על יכולת הבנה וסיכום מאמרים אקדמיים.

ב. מיומנויות

1. הלומדים.ות ינתחו את האידיאולוגיות של השיחים השונים.
2. הלומדים.ות יפתחו חשיבה ביקורתית בתהליך קריאת מאמרים אקדמיים.
3. הלומדים.ות יערכו השוואה בין מאמרים אקדמיים בנושא הנלמד מבחינת טענות, מתודולוגיה ומסקנות.

ג. תפיסות עולם והשקפות ערכיות

1. הלומדים.ות יגבשו עמדות בהקשר של תיאוריות פמיניסטיות שונות ותלויות הקשר חברתי, תרבותי, דתי, פוליטי וכלכלי.
2. הלומדים.ות יזדהו עם הפעולות שנוקטות קבוצות נשים נחשלות כחלק מהסוכנות שהן מפעילות למען הרחבת מרחב הפעולה שלהן.
3. הלומדים.ות יעריכו עמדות ותפיסות של המחקר הפמיניסטי הביקורתי.



למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים: (להרחבה)

השיעורים ינוהלו בשיטות הוראה מגוונות: דיונים על חומרי קריאה שהסטודנטים/ות ידרשו לקרוא לשיעור, ניתוח סרטים, ניתוח דוחות ונתונים סטטיסטיים, הצגת מצגות להבלטת תוכן מרכזי, הגשת דוחות קריאה על תכנים מהרשימה הביבליוגרפית בהתאם לתוכן השיעורים.

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה פריטים מס.
2 +1	מושגים מרכזיים	צפייה וניתוח סרט הצגת מצגת	10,8
5 + 4 +3	מיניות ופטריארכיה	צפייה בסרט "סופת חול" או בסרט לא פה ולא שם	11,6
7 + 6	מגדר ומרחב		12, 1
10 +9 + 8	מגדר ועבודה	ניתוח טבלאות, צפייה בסרטון	20, 19,18, 17,,7,4, 21
12 +11	נשים ודת		16,14,9,3
13+14	מגדר כח והתנגדות	צפייה בסרט – מים ואהבה	15,13,2

(בקורס שנתי, יש להוסיף את המפגשים הנוספים)
*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

פירוט תוצרי הגשה לאורך הקורס ומשקלם בציון הסופי:

מסקל בציון הסופי	תיאור התוצר
כל דוח יהווה 15% בציון הסופי	הערכה מעצבת - הגשת שני או שלושה דוחות קריאה
70% או 55% מהציון הסופי	הערכה מסכמת- עבודה מסכמת

דרישות הקורס

- נוכחות חובה והשתתפות פעילה בכיתה; (80% נוכחות) בקורס זה יש חובת נוכחות בכל השיעורים, שתיבדק מדי שיעור. תלמיד.ה שייעדר מעל שתי הרצאות ללא סיבה מוצדקת לא י.תורשה להגיש עבודה, ולא ת.יקבל ציון בקורס.
- קריאה שבועית שוטפת של הפריטים הביבליוגרפיים הנדרשים; וניסוח שתי שאלות על הפריטים שנקראו בפורום הקורס.
- הערכה מעצבת: חובות ביניים: הגשת 2 או 3 דוחות תגובה על פריטים ביבליוגרפיים (היקף התגובה כ-שני עמודים) (30% או 45% מהציון הסופי).

הדוח מכיל את ההיבטים הבאים:

- הנושא המרכזי שבו עוסק המאמר.
- השאלות שאליהן החוקר מתייחס במאמר.
- טענת ועמדת החוקר/ת.
- דעה אישית על המאמר (ביקורת ו/או השוואה בין שני מאמרים ו/או הקשה מהמאמר לחיים הפרטיים).

ד. עבודה סופית (70% או 55%).

דרישות קדם

ידע בסיסי במושגים הקשורים בלימודי מגדר.
מיומנויות גבוהה בקריאת טקסטים בעיקר בעברית, אך גם באנגלית, סיכומם וכתיבת דוח קריאה.

רשימת מקורות (חובה)

1. אבו-טביך, ליליאן. (2013). "להפך אין לנו אינטרס בכלל!". נשים פלסטיניות בישראל מדברות על חווית ההגירה עם הנישואים". בתוך זאיב שביט ואחרים (עורכים): *מראי מקום זהויות משתנות ומיקומים חברתיים בישראל*. (111 – 148). ירושלים: מכון ון ליר, הוצאת הקיבוץ המאוחד.
2. קנדיוטי, דניס. 2014 [1988]. נושאות ונותנות עם הפטריארכיה. בתוך: חנה הרצוג וענת לפידות-פירילה, (עורכות), *פרדוקס ספינת תזאוס-מגדר דת ומדינה* (106 – 121). מכון ון ליר בירושלים, הוצאת הקיבוץ המאוחד.
3. הווארי, ערין. 2022. פוליטיקה של דיני אישות בקרב פעילות פמיניסטיות פלסטיניות. *פוליטיקה*, 32, 81 – 115.
4. חדאד חאג' יחיא, נסרין; סייף, איימן; קסיר, ניצה; פרג'ון, בן. (2021). *מחקר מדיניות 161 תוכנית אב לקידום התעסוקה בחברה הערבית - תוכנית לקידום ההשתלבות של החברה הערבית בשוק העבודה*. הוצאת המכון הישראלי לדמוקרטיה וקרן פורטלנד.
5. <https://www.idi.org.il/books/36100>
6. חסן, מנאר. (1999). "הפוליטיקה של הכבוד", הפטריארכיה, המדינה ורצח נשים בשם כבוד המשפחה" בתוך דפנה יזרעאלי ואחרים (עורכות): *מין, מיגדר פוליטיקה*, (267-306). תל-אביב: קו אדום-הוצאת הקיבוץ המאוחד.
7. יזרעאלי, דפנה. (1999). "המיגדר בעולם העבודה". בתוך: דפנה יזרעאלי ואחרות (עורכות), *מין מיגדר פוליטיקה* (167 – 215). תל-אביב, הקיבוץ המאוחד.
8. מוהאנטי, צ'נדרה. (1991). "תחת עיניים מערביות: הגות פמיניסטית ושיחים קולוניאליים" בתוך דלית באום ואחרות (עורכות): *ללמוד וללמד פמיניזם: מקראה – מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית* (415 – 442). האגודה הישראלית ללימודים פמיניסטים וחקר המגדר.
9. ציון-וולדקס, תניא. (2018). אני מאמינה בשינוי מבפנים: אסטרטגיות של נשים יהודיות דתיות במאבק נגד סרבנות גט בישראל, *המזרח החדש*, גיליון מיוחד: נשים ומגדר במרחבים מזרח תיכוניים, 59 – 90.

10. Abu Lughod, L. (2001). "Orientalism" and Middle East Feminist Studies. *Feminist Studies*, 27(1), 101- 113.
11. Cindoglu, D., & Unal, D. (2017). Gender and sexuality in the authoritarian discursive strategies of 'New Turkey.' *European Journal of Women's Studies*, 24(1), 39–54. <https://doi.org/10.1177/1350506816679003>
12. Eickelman, D., F. & Salvatore A. (2004). Muslim publics. In Armando Salvatore & Dale F Eickelman (Eds.), *public Islam and the common good* (pp. 3– 27). Leiden: Brill, Boston.
13. Giddens, A. (1984). Elements of the Theory of Structuration. In: The Constitution of Society: Outline of the Theory of Structuration, Berkeley & Los Angeles: University of California Press. Pp. 1-40.
14. Mahmood, S. (2001), Feminist Theory, Embodiment, and the Docile Agent: Some Reflections on the Egyptian Islamic Revival, *Cultural Anthropology*. 16 (2), pp 202- 236.
15. Moghadam, M., V. (2020). Gender Regimes in the Middle East and North Africa: The Power of Feminist Movements. *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society*, 27 (3), 467– 485, <https://doi.org/10.1093/sp/jxaa019>
16. Mir-Hosseini, Z. (2015). Muslim legal tradition and the challenge of gender equality. In Z. Mir-Hosseini, M. Al-Sharmani & J. Rumminger (Eds.), *Men in charge?: Rethinking authority in Muslim legal tradition* (pp. 13-43). London: Oneworld Publications
17. Yonay, Youval & Kraus, Vered. (2017). The role of the state and the pliability of tradition: Israeli Palestinian and Middle-Eastern Jewish women in the labor force. *Research in Social Stratification and Mobility*, 50 (2017) 29–39.

18. סער, עמליה ויונס, הואזן. (2021). גיוון – נשות קריירה פלסטיניות אזרחיות ישראל. למדא עיון, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה ומכון בן גוריון. שער שלישי – פרדוקסים ואתגרים בסביבות עבודה מגוונות עמ' 121 – 164

19. Frenkel, Michal and Wasserman, Varda. (2020). With God on their side- gender-religiosity intersectionality and women's workforce integration. *Gender and Society*, vol xx (x): 1-26. <https://doi.org/10.1177/0891243220949154>
DOI: 10.1177/0891243220949154.

20. Meler, Tal; Orly, Benjamin. (2021). Transitions in the meaning of belonging: the struggle for enhanced access to resources among Palestinian-Arab women in Israel. *Ethnic and Racial Studies*, 45 (9): 1693–1714.
<https://doi.org/10.1080/01419870.2021.1945120>

21. Yassour-Borochowitz, Dalit & Wasserman, Varda. (2018). "Between a Western Career and Traditional Community: Narratives of Successful Ethiopian Immigrant Women", *Journal of Career Development*, XX(X): 1-15.